

Sven de Langen over belang preventie

‘Ik wil een wedstrijd beginnen tegen de curatieve keten’

In Nederland is de curatieve zorg geweldig geregeld, zegt Sven de Langen, Rotterdams wethouder zorg, volksgezondheid, ouderen en sport. Dat heeft een nadeel: een verwijzing naar de tweede lijn is makkelijk, maar de afslag naar de preventieketen ligt er nog niet. Die moet er nu snel komen, vindt hij.

TEKST: FRANK VAN WIJCK

FOTO: MARC NOLTE

Toen De Langen de functie van wethouder overnam van Hugo de Jonge – nu minister van VWS en vicepremier – was de decentralisatie van Rijksoverheidstaken naar de gemeenten drie jaar een feit.

Hij zegt: “Die taken zijn heel rap over de schutting gegoooid, dus de gemeenten moesten snel een structuur gaan bouwen voor de zorg voor jongeren en ouderen waarvoor ze verantwoordelijk waren geworden. Dat heeft

erg centraal gestaan in de periode voordat ik het stokje van hem overnam. Natuurlijk waren op dat moment al contacten ontstaan tussen bijvoorbeeld huisartsen en wijkteams en waren de eerste poh'ers jeugd-ggz er ook al. Ik begon dus zeker niet op nul toen ik tweeënhalve jaar geleden aantrad. Maar ik zie wel dat in die paar jaar een heel andere wereld is ontstaan. Een wereld waarin het niet meer de vraag is of partijen willen samenwerken, maar waarin juist veel stappen worden gezet om antwoord te geven op de vraag hoe dat het best kan worden vormgegeven. Dat zie ik niet alleen in mijn eigen gemeente

gebeuren trouwens. Als delegatieleider binnen de Vereniging van Nederlandse Gemeenten zie ik het overal gebeuren, en zie ik ook dat de VNG en Zorgverzekeraars Nederland nu intensief samen optrekken naar dit doel.”

Referentiewaarde vastgoed

Over dat laatste straks meer, we blijven eerst even in Rotterdam. Daar zijn de banden tussen de gemeente en de huisartsen weer nadrukkelijk aangehaald. “Eigenlijk heel bijzonder”, zegt De Langen, “gelet op het feit dat de GGD'en rond de eeuwwisseling hun rol in het voorzien in een dekkend huisartsennetwerk in de gemeente waren

in gezondheidscentra – tegen een redelijke vierkante-meterprijs kunnen vestigen.” Nieuw gemeentelijk beleid dus. “Het aantal gemeenten dat dit al doet is nog op de vingers van een hand te tellen”, zegt De Langen, “maar het zal snel vaker gaan gebeuren, dat kan niet uitblijven. Daarbij is het zaak ook meteen naar de verdere toekomst te kijken. Ik zeg niet voor niets ‘liefst in gezondheidscentra’. We zien nog best veel solopraktijken hier in Rotterdam, met alle taken die van de tweede naar de eerste lijn verschuiven, is dat niet de meest optimale praktijkvorm. Ook daarover zullen we als gemeente het gesprek aangaan met de huisartsen.”

‘We verwachten van vastgoedontwikkelaars dat ze tegen een redelijke prijs vierkante meters beschikbaar stellen voor huisartsen’

kwijtgeraakt. Een beweging die tot veel minder contact tussen gemeenten en huisartsen had geleid. Maar nu, nu we als gemeente feitelijk geen formele rol meer spelen in de continuïteit van huisartsenzorg, zien we juist een tegengestelde beweging.”

Hij licht toe: “We zien dat onder huisartsen een behoefte bestaat aan praktijkvergroting – logisch gezien de uitbreiding van het aantal taken dat aan hen wordt toebedeeld – maar we zien ook dat het steeds moeilijker voor ze wordt om de daarvoor benodigde vierkante meters te vinden. We hebben die huisartsen wel nodig. Niet alleen moeten we het probleem van praktijkopvolging – dat hier net zo goed speelt – het hoofd zien te bieden. We moeten ook rekening houden met de toekomst: in 2035 is een op de vijf inwoners 65 jaar of ouder, met alle zorgvragen van dien. Dat heeft hier in Rotterdam tot een concreet voorstel geleid, namelijk het vaststellen van een referentiewaarde voor vastgoed. Het is prima als vastgoedontwikkelaars veel bouwen voor burgers en bedrijven, maar we verwachten dan wel dat ze daarin ook een aantal vierkante meters beschikbaar stellen waarin huisartsen zich – liefst

Pil niet het antwoord

Wat De Langen zorgen baart, is de jarenlang ingesleten gewoonte om problemen de curatieve zorg in te duwen. “We zien dat veel mensen bij de huisarts terecht komen met klachten over stress, vaak in combinatie met schulden”, zegt hij. “Dat is geen problematiek die in de zorg kan worden opgelost, dus het is zaak de lijn naar het sociaal domein te versterken. Ik wil wel een wedstrijd beginnen tegen de curatieve keten. De curatieve zorg is geweldig geregeld in ons land. Zó goed zelfs, dat het gemakkelijk is om mensen naar de tweede lijn te verwijzen. Die route is geplaveid, maar een afslag naar de preventieketen ligt er nog helemaal niet.”

Toch worden stappen gezet. De Langen: “Een mooie stap is de samenwerking met zorgverzekeraar VGZ die inwoners van Rotterdam in staat stelt om vanuit het preventiebudget gebruik te maken van activiteiten die bijdragen aan hun gezondheid. Een andere mooie stap is de indienstreding van een schuldienstverlener bij een gezondheidscentrum. Dat zijn dingen die we nodig hebben. We weten nu eenmaal dat de huisartsen met >>

Sven de Langen: ‘Versterking van de lijn tussen de huisarts en het sociaal domein.’

Meer weten over samenwerking eerste lijn & sociaal domein? Bezoek het Eerstelijns Congres. Zie pagina 8.

veel vragen worden geconfronteerd waarop het goede antwoord niet een pil is, maar versterking van de lijn tussen de huisarts en het sociaal domein.”

Regiobeleid

Dan de VNG, die De Langen eerder in het gesprek noemde. “In de gesprekken die ik daar als delegatieleider voer, komen al dezelfde onderwerpen aan bod waarover we het tot nu toe hebben gehad”, zegt hij. “Heel mooi hierbij is hoe de samenwerking tussen de VNG en Zorgverzekeraars Nederland is gegroeid. We zijn per 1 januari gestart met een regiobeleid op het gebied van ggz, preventie en ouderen. We zien allebei hoe enorm belangrijk dit is. Gezinnen met sociale problemen, ouderen die op de afdeling spoedeisende hulp van het ziekenhuis belanden: we hebben zoveel problemen die we moeten adresseren. Daarin hebben we als VNG en ZN een gedeeltelijk belang en dat wordt heel duidelijk gevoeld.”

Dat niet in alle regio's in het land dezelfde problemen spelen, is duidelijk, stelt De Langen. “Het voordeel daarvan is dat regio's van elkaar kunnen leren. Misschien heeft de ene regio die al veel doet op het gebied van ouderenbeleid wel veel aan kennis die in een andere regio is opgedaan

‘Nieuwe wetgeving kost alleen maar tijd, dat hebben we gezien met de decentralisaties’

Zelfoplossend vermogen

Samenwerking tussen de eerste lijn en de gemeente is dus logisch, stelt De Langen. “Het is al lang geen vraag meer of huisartsen dat wel willen. Er is eerder sprake van frustratie als die samenwerking niet tot stand komt. Heel functioneel, want die frustratie zorgt voor versnelling. Wel is de financiering een knelpunt. Wie betaalt wat als het om preventie-activiteiten gaat? Dat is nog een uitdaging. Wat dat betreft ben ik benieuwd naar de contourennota die ons nog voor de zomer beloofd is, want daarin verwacht ik een duidelijke afslag naar preventie. Feitelijk verwacht ik die ook na de Tweede Kamerverkiezingen van volgend jaar.”

Hiermee bedoelt De Langen niet dat hij op nieuwe wetgeving zit te wachten. “Ik zie een groot zelfoplossend vermogen van zorgaanbieders, gemeenten en zorgkantoren binnen de bestaande wetgeving”, zegt hij. “Nieuwe wetgeving kost alleen maar tijd, dat hebben we wel gezien met de decentralisaties.”

over preventie of ggz. We zien door die regio-aanpak juist een mooie dynamiek ontstaan. En die wordt nog versterkt doordat de VNG en ZN nu hun data met elkaar kunnen delen. Daarmee voorkom je dat je als gemeente bijvoorbeeld bezuinigt op extramurale ggz, als je ziet dat daarin de kosten oplopen, maar niet weet dat ze elders in de keten juist veel harder dalen. Je moet het niet ieder voor zich zo gunstig mogelijk proberen te organiseren, je moet het samen doen. En het mooie van mijn rol is natuurlijk dat ik voor Rotterdam profiteer van de kennis die ik in mijn werk voor de VNG opdoe en vice versa.”

We zijn op de goede weg, concludeert De Langen. “Ik hoop alleen dat we snel genoeg zijn. We zien een stijgende zorgvraag en een krimpende beroepsbevolking. Er komt nog een heel grote opgave op ons af.”

<<